

Remissvar till Betänkandet Stärkt konsumentskydd på marknaden för högkostnadskrediter (SOU 2016:68)

BUS - Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst - är en yrkesförening för landets kommunalt anställda budget- och skuldrådgivare. Föreningen har ca 300 medlemmar vilket innebär att nästan alla av landets budget- och skuldrådgivare är medlemmar i föreningen. Vi är glada över att vi som remissinstans får möjligheten att delge våra synpunkter på utredarens förslag.

Sammanfattning

Vi instämmer i huvudsak med utredningens betänkande, och välkomnar de åtgärder som utredningen föreslår.

Ytterligare kommentarer

Kapitel 9 Åtgärder avseende kreditprövningsprocessen

BUS instämmer till fullo med betänkandets förslag. Magnus Sjögren har i sitt särskilda yttrande framfört att om en extra marginal i kvar-att-leva-på-kalkylen införs så borde den omfatta samtliga typer av konsumentkrediter, inklusive fakturakrediter och kreditköp. BUS välkomnar en skarpare reglering även för dessa typer av krediter.

Magnus Sjögren önskar vidare en utredning om konsumentskyddande reglering gällande just fakturakrediter och kreditköp. BUS välkomnar en utredning även om detta och ser det som ett komplement till denna utredning. Aktuella förslag gällande högkostnadskrediter behöver dock inte påverkas. Magnus Sjögren vill att nuvarande lagstiftning ska utvärderas innan övervägande av nya åtgärder görs. BUS anser att det är klarlagt vilka grupper som tvingas ta denna typ av krediter och att marknaden inte lyckats ”sanera” sig själv då dessa oskäligt höga räntenivåer kvarstår. Ytterligare fördröjning av åtgärder skulle enbart leda till att fler konsumenter fastnar i en

2017-01-

27

överskudsättning. Slutligen anför Magnus Sjögren att han vill framföra individens egna ansvar och att utbildning av konsumenter skulle vara viktigare faktorer för ett ökat konsumentskydd än vad föreslagna regleringar skulle ge. BUS anser att ett sådant utbildningsuppdrag skulle kräva oerhört mycket mer av samhällets resurser och skulle inte heller nå alla konsumenter som behöver kunskapen i rätt tid eller överhuvudtaget. Vissa utsatta konsumentgrupper har dessutom svårt att ta till sig ekonomisk information på ett sådant sätt att de klarar att göra rationella ekonomiska överväganden. Överskudsättning är både personliga tragedier och åsamkar samhället stora kostnader. En skarpare reglering av högkostnadskrediterna är ett nödvändigt steg som samhället måste ta.

Kapitel 10 Räntetak

BUS anser i likhet med betänkandet att ett räntetak bör införas och är synnerligen befogat med hänsyn till dagens oskäliga räntenivåer som främst drabbar konsumenter med en svag ekonomisk ställning. Vi budget- och skuldrådgivare möter dagligen dessa konsumenter som oftast tagit denna typ av högkostnadskrediter som en sista utväg för att undvika kronofogdemyndigheten - med följden att deras skuldsituation enbart förvärrats.

Gällande nivån på räntetak och dröjsmålsräntetak föreslår betänkandet 40 procentenheter över referensräntan som en lämplig nivå. BUS anser att även 40 procent är en oskälig nivå, speciellt med tanke på den grupp konsumenter detta handlar om. Vill lagstiftaren verkligen stärka konsumentskyddet bör nivån inte uppgå till mer än 30 procent över referensräntan. Betänkandet anser att nivån bör ligga högre än andra former av krediter för att kunna särskilja högkostnadskrediter. BUS anser att *inga* krediter bör ha en räntenivå över 30 procent då redan denna nivå är långt över vad som kan betraktas som en skälig räntenivå. Skyddet av konsumenter, med svag ekonomi och/eller bristande förmåga till insikt om vad ett lån av denna typ innebär, bör väga tyngre än vinstintressen för denna typ av kreditinstitut och dess arbetsmarknad.

Magnus Sjögren har i sitt särskilda yttrande anförts att ett räntetak snarare skulle öka skuldsättningen då kreditinstituten kommer att erbjuda större krediter med längre löptider. BUS anser att detta inte kommer att vara möjligt om betänkandets alla förslag förverkligas. Räntetaket är en av åtgärderna och är främst till för att skydda utsatta konsumentgrupper som inte har möjlighet till krediter med rimliga räntenivåer. Vidare påtalar Magnus Sjögren att snabblånen endast utgör en liten del av konsumentkreditmarknaden och att de flesta låntagare klarar av att betala sin kredit och därmed inte blir föremål för en ansökan om betalningsföreläggande hos

2017-01-

27

Kronofogdemyndigheten. I rollen som budget- och skuldrådgivare träffar vi dagligen de konsumenterna som inte klarat av att betala tillbaka och där snabblånen till slut varit det som fått hela ekonomin att rasera. Det är av yttersta vikt att på alla sätt minimera antalet personer som hamnar i en överskuldssättning.

Kapitel 11 Kostnadstak

BUS instämmer till fullo med betänkandets förslag. BUS anser att ett kostnadstak är nödvändigt att införa om räntetak införs då risken annars är överhängande att kreditinstituten i annat fall kompenserar sin förlorade vinst i ränta genom andra höga kostnader.

I arbetet som budget- och skuldrådgivare träffar vi många konsumenter med skulder som härrör från snabblån och som har räntor och kostnader som vida överstiger kapitalskulden. Dessa höga kostnader "äter" dessutom upp möjligheterna att betala på andra krediter. Gällande Anders Döllings farhåga i sitt särskilda yttrande om att ett kostnadstak skulle kunna urholka betalningsmoralen anser BUS att ett kostnadstak sannolikt skulle få motsatt effekt. Personer som riskerar att hamna i eller redan har hamnat i en överskuldssättning kan förståeligt nog helt tappa motivationen att betala sina skulder om de ständigt växer och man inte ser något slut på skuldspiralen. Vid ett kostnadstak finns en borte gräns som gör att dessa personer kan se ett ljus i tunneln.

Kapitel 12 Begränsning av möjligheten att förlänga lån

BUS instämmer till fullo med betänkandets förslag.

Kapitel 13 Skriftlighetskrav

BUS anser att ett skriftlighetskrav i och för sig skulle innebära en möjlighet för konsumenten att ytterligare en gång tänka efter innan avtalet ingås men att detta med dagens möjligheter med elektroniska underskrifter (mobilt bankID m.m.) skulle få en begränsad effekt. BUS godtar betänkandets förslag.

Kapitel 14 Marknadsföring- och informationskrav

BUS välkomnar betänkandets förslag om att marknadsföringen av krediter ska vara måttfull. I sitt särskilda yttrande menar Anders Dölling att det inte går att jämföra specialagsstiftningen gällande alkohol – och spelreklam med reklam för snabba krediter. BUS instämmer inte i detta då spel och

2017-01-

27

lättillgängliga högkostnadskrediter många gånger är tätt sammanvävda. Överskudsättning leder, likväl som alkohol- och spelmissbruk till personliga tragedier och dokumenterad ohälsa. BUS anser därför att marknadsföring av snabbblån bör vara än mer reglerad, särskilt måttfull.

Gällande förslag att det ska ges en särskild upplysning vid marknadsföring av högkostnadskrediter anser BUS detta vara ett angeläget förslag. Ett välkänt problem för budget- och skuldrådgivningen är att nå ut med information om att verksamheten existerar i alla kommuner. Får konsumenter vetskap om denna verksamhet i ett tidigare skede än vad som ofta är fallet idag kan en destruktiv skuldspirall hejdas och fler konsumenter skulle kunna undvika en svår skuldsituation. I Storbritannien finns det i marknadsföring av krediter alltid med en text om möjlighet att få hjälp genom motsvarigheten till budget- och skuldrådgivning. BUS välkomnar en liknande formulering i svensk marknadsföring. BUS anser att det är bättre för konsumenterna att hänvisas till sin egen kommuns budget- och skuldrådgivning än till Konsumentverket som i sin tur ska hänvisa vidare. Vi tror att det är lättare för konsumenterna att ta kontakt med en verksamhet i sin närhet än att ringa en stor myndighet som befinner sig på en annan ort. Det finns även en risk att dessa konsumenter inte orkar uppbåda den kraft och energi det tar för dem ytterligare en gång för att få hjälp och stöd i en svår och många gånger skamfylld situation. BUS anser därför att en hänvisning direkt till kommunens budget- och skuldrådgivare både syftar till att allmänt öka kännedomen om verksamheten och till att underlätta för de personer som behöver rådgivning att ta det första svåra steget att söka hjälp.

BUS -Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst.

Styrelsen genom

Anita Grankvist
Styrelseledamot

Peter Hedström
Styrelseledamot